

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอ วิเคราะห์เนื้อหาด้านโรคเอดส์และด้านจุดมุ่งหมายทางการศึกษา และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในเขตกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาในโฆษณาทางโทรทัศน์ที่ใช้เผยแพร่ความรู้เรื่องโรคเอดส์ ของสำนักนายกรัฐมนตรี ดังนั้นผู้วิจัยจึงแบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาโรคเอดส์ในโฆษณาทางโทรทัศน์ของสำนักนายกรัฐมนตรี

ตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อรูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาโรคเอดส์ในโฆษณาทางโทรทัศน์ของสำนักนายกรัฐมนตรี

สาเหตุที่งานวิจัยต้องแบ่งออกเป็น 2 ตอน เนื่องจากการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาอาชีวศึกษานั้น เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาต้องอาศัยเกณฑ์และผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาในตอนที่ 1 มาคัดเลือกโฆษณา และสร้างแบบทดสอบ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความจำเป็นต้องแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ตอน โดยในแต่ละตอนมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาโรคเอดส์ในโฆษณาทางโทรทัศน์ของสำนักนายกรัฐมนตรี

ประชากร

ประชากรของการวิจัยในตอนนี้ คือ โฆษณาทางโทรทัศน์ที่ใช้เผยแพร่ความรู้เรื่องโรคเอดส์
ของสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ผลิตขึ้นในปี พ.ศ. 2535-2537 จำนวน 25 เรื่อง ได้แก่

1. เรื่อง เพื่อเมียและลูก	ความยาว	30 วินาที
2. เรื่อง ยังไม่สายเกินไปที่จะเริ่มต้น	"	30 วินาที
3. เรื่อง ครอบครัว	"	30 วินาที
4. เรื่อง อนาคต	"	30 วินาที
5. เรื่อง เดี่ยวดาย	"	45 วินาที
6. เรื่อง CIRCULATE	"	45 วินาที
7. เรื่อง CONDOM	"	15 วินาที
8. เรื่อง SEX LESSON	"	35 วินาที
9. เรื่อง PULSE	"	15 วินาที
10. เรื่อง DON'T REJECT	"	15 วินาที
11. เรื่อง นักรูทกิจ	"	30 วินาที
12. เรื่อง สิบล้อ (2535)	"	30 วินาที
13. เรื่อง เพื่อน	"	45 วินาที
14. เรื่อง แม่ลูก	"	45 วินาที
15. เรื่อง แก้ว	"	45 วินาที
16. เรื่อง เดิมพันชีวิต	"	45 วินาที
17. เรื่อง ความรู้สึก	"	45 วินาที
18. เรื่อง ชีวิตนี้ยังมีหวัง	"	45 วินาที
19. เรื่อง ผีนร่าย	"	45 วินาที
20. เรื่อง เอดส์ไม่มีทางมาถึงเรา	"	45 วินาที
21. เรื่อง ทารก	"	30 วินาที
22. เรื่อง ลมหายใจ	"	30 วินาที
23. เรื่อง ชื่นครู	"	30 วินาที
24. เรื่อง ไม่ถึงใจ	"	30 วินาที
25. เรื่อง สิบล้อ	"	30 วินาที

วิธีดำเนินการวิจัย

ในส่วนของการวิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาโรคเอดส์ในโฆษณาทางโทรทัศน์
ของสำนักนายกรัฐมนตรี แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 3 ชั้น คือ

1. ชั้นการศึกษาค้นคว้าข้อมูล

1.1 ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับเรื่องโฆษณาทางโทรทัศน์ ไรคเอดส์ จุดมุ่งหมายทางการศึกษา และการวิเคราะห์เนื้อหา จากหนังสือ บทความ เอกสารการสัมมนา งานวิจัยต่าง ๆ และทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่และนักโฆษณาที่ผลิตโฆษณาไรคเอดส์

1.2 ผู้วิจัยรวบรวมโฆษณาที่เป็นประชากรไว้ในรูปวีดิทัศน์ จากนั้นทำการศึกษาและดูโฆษณาโดยละเอียด เพื่อให้ได้ข้อมูลมาใช้ประมวลลักษณะรูปแบบการนำเสนอ เนื้อหาทางด้านไรคเอดส์ และจุดมุ่งหมายทางการศึกษา

1.3 ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมจาก ข้อ 1.1 อีกครั้ง เพื่อนำข้อมูลจากการศึกษาทั้งหมดมาสร้างเกณฑ์ในการวิเคราะห์

2. ชั้นการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาไรคเอดส์ ในโฆษณาทางโทรทัศน์ของสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

2.1 ภายหลังจากการศึกษาค้นคว้าแล้ว ผู้วิจัยทำการศึกษาวិธีการสร้างเครื่องมือในการวิเคราะห์เนื้อหา จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดมาเป็นแนวทางในการสร้างเกณฑ์การวิเคราะห์ รูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาโฆษณาทางโทรทัศน์ที่ใช้เผยแพร่ความรู้เรื่องไรคเอดส์ เกณฑ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านรูปแบบการนำเสนอ ด้านเนื้อหาไรคเอดส์ และจุดมุ่งหมายทางการศึกษา (รายละเอียดในภาคผนวก)

2.2 ผู้วิจัยนำเกณฑ์การวิเคราะห์มาสร้างเป็นแบบวิเคราะห์เกณฑ์ และนำไปขอคำแนะนำ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ภาษา ความครอบคลุมและความถูกต้องของเกณฑ์จากอาจารย์ที่ปรึกษา

2.3. นำแบบวิเคราะห์เกณฑ์มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.4. นำแบบวิเคราะห์เกณฑ์ที่แก้ไขแล้วไปหาความตรงของเกณฑ์ โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านรูปแบบการนำเสนอโฆษณาจำนวน 4 ท่าน ด้านเนื้อหาไรคเอดส์ จำนวน 3 ท่าน และด้านจุดมุ่งหมายทางการศึกษา จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมในเนื้อหาของเกณฑ์

2.5. นำแบบวิเคราะห์เกณฑ์กลับมาแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.6 ผู้วิจัยนำเกณฑ์ที่ได้มาสร้างเป็นแบบวิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาโฆษณาทางโทรทัศน์ โดยในแบบวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 รูปแบบการนำเสนอ ตอนที่ 2 เนื้อหาไรคเอดส์ และตอนที่ 3 จุดมุ่งหมายทางการศึกษา

2.7 ผู้วิจัยทดลองใช้แบบวิเคราะห์ โดยสุ่มโฆษณา จำนวน 5 เรื่อง มาทดลองวิเคราะห์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความชัดเจนของแบบ

2.8 ผู้วิจัยนำเกณฑ์และแบบวิเคราะห์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 6 ท่าน พิจารณาอีกครั้ง นำผลจากการพิจารณาปรับปรุงจนได้เกณฑ์และแบบวิเคราะห์ซึ่งเป็นกรอบในการวิจัย

2.9 ผู้วิจัยนำแบบวิเคราะห์ไปทดสอบความเชื่อมั่นในการวิเคราะห์ โดยสุ่มตัวอย่าง โฆษณา จำนวน 10 เรื่อง ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิเคราะห์แยกกันวิเคราะห์โฆษณาจำนวนดังกล่าว จากนั้นนำผลการวิเคราะห์มาทดสอบความเชื่อมั่นระหว่างผู้วิจัยและผู้ร่วมวิเคราะห์โดยใช้หลักการของ Holsti ซึ่งค่าคำนวณที่ได้ไม่ควรต่ำกว่า 0.75 จึงจะถือว่ามีความเชื่อถือได้ (Budd , Throp and Donohew , 1967 :68 อ้างใน สรรค์วี วิชาชีวะ ,2525) ปรากฏได้ค่าความเชื่อมั่นในการวิเคราะห์ดังนี้ ด้านรูปแบบการนำเสนอ ค่าความเชื่อมั่นในการวิเคราะห์เท่ากับ 0.9 ด้านเนื้อหา โรคเอดส์เท่ากับ 0.89 และด้านจุดมุ่งหมายทางการศึกษาเท่ากับ 0.81 แสดงให้เห็นว่าการวิเคราะห์มีความเชื่อถือได้ (รายละเอียดดูในภาคผนวก)

3. ขั้นตอนการวิจัย

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาของโฆษณาทางโทรทัศน์ โดยผู้วิจัยดูโฆษณาทั้งหมด จำนวน 5 ครั้ง ครั้งที่ 1 ดูเพื่อรับรู้และทำความเข้าใจในเนื้อหา ครั้งที่ 2 ดูเพื่อวิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอ ครั้งที่ 3 ดูเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาด้านโรคเอดส์ ครั้งที่ 4 ดูเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาด้านจุดมุ่งหมายทางการศึกษา และครั้งที่ 5 ดูเพื่อตรวจสอบผลการวิเคราะห์ทั้งหมดอีกครั้ง

จากนั้นทิ้งระยะเวลาห่างจากการวิเคราะห์ครั้งที่ 1 เป็นเวลา 2 สัปดาห์ ทำการวิเคราะห์โฆษณาทั้งหมดซ้ำอีกครั้ง เพื่อตรวจสอบผลการวิเคราะห์ให้มีความสมบูรณ์และเที่ยงตรง หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) รูปแบบการนำเสนอ ได้แก่ บุคคลที่ปรากฏในโฆษณา คำและประโยคที่เป็นสาระในโฆษณา การวิเคราะห์เนื้อหาโฆษณาด้านโรคเอดส์ ได้แก่ สาระหรือแนวคิด (Theme) สาระหรือแนวคิดในที่นี้ หมายถึง ภาพ เสียง และตัวหนังสือ ซึ่งเป็นบริบทของโฆษณา ส่วนการวิเคราะห์ด้านจุดมุ่งหมายทางการศึกษา ได้แก่ ภาพและคำพูด โดยใช้ความถี่เป็นหน่วยในการระบุจำนวนตามสาระหรือแนวคิด ภาพและคำพูดที่ปรากฏ ในกรณี que ที่พิจารณาสาระหรือแนวคิด ภาพและคำพูดได้มากกว่า 1 ด้าน จะให้คะแนนความถี่ตามสาระหรือแนวคิดที่ปรากฏ

จากข้อมูลในบทที่ 2 เกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอโฆษณานั้นพบว่าในโฆษณาเรื่องหนึ่งใช้รูปแบบการนำเสนอในหลายลักษณะร่วมกัน ดังนั้นในการวิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอ ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์โดยยึดถือเอารูปแบบการนำเสนอที่เด่นชัดที่สุดในโฆษณาเท่านั้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้

1. การแจกแจงความถี่ เพื่อทราบถึงจำนวนของรูปแบบการนำเสนอในแต่ละประเภท เนื้อหาด้านโรคเอดส์และด้านจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่ปรากฏในโฆษณา
2. ใช้ค่าร้อยละ เพื่อแสดงความมาก-น้อยของจำนวนรูปแบบการนำเสนอในแต่ละประเภท เนื้อหาด้านโรคเอดส์และด้านจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่ปรากฏในโฆษณา (รายละเอียดดูในภาคผนวก)
3. สรุปผลการวิเคราะห์ในรูปของตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในเขต กรุงเทพมหานคร ที่มีต่อรูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาในโฆษณาทางโทรทัศน์ ของสำนักนายกรัฐมนตรี

ประชากร

ประชากรในการวิจัย คือนักศึกษาอาชีวศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่ศึกษาอยู่ ณ สถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาและสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลในเขต กรุงเทพมหานคร จำนวน 21 แห่ง ในพื้นที่ใช้ข้อมูลจำนวนนักศึกษาในปี พ.ศ. 2537 มีนักศึกษา รวมทั้งสิ้น 26,608 คน เพื่อทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยได้มาจากตารางสำเร็จรูปสำหรับหาขนาดตัวอย่าง ประชากรของ Taro Yamane (ประคอง กรรณสูตร, 2535 : 357) โดยขนาดตัวอย่างประชากร ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .05 คัดขนาดของความคลาดเคลื่อน ± 10 เมื่อใช้ตารางข้างต้นจะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมทั้งสิ้นจำนวน 100 คน

จากนั้นใช้วิธีการสุ่มหาตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ได้สถานศึกษา จำนวน 1 โรง คือ วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ผู้วิจัยทำการติดต่อกับทางสถานศึกษาเพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย โดยขอให้ทางโรงเรียนจัดนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 ระดับชั้นละ 1 ห้องเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ซึ่งจำนวนนักศึกษา 3 ห้องนั้นมีจำนวนใกล้เคียงกับขนาดกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณไว้ข้างต้น

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาอาชีวศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ระดับชั้นเรียน	จำนวนนักศึกษา		รวม	ร้อยละ		รวม
	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง	
ปวช.1	4	26	30	3.5	22.8	26.3
ปวช.2	7	37	44	6.1	32.5	38.6
ปวช.3	9	31	40	7.9	27.2	35.1
รวม	20	94	114	17.5	82.5	100.00

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.1 โฆษณาทางโทรทัศน์ที่คัดเลือกโดยใช้ผลการวิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาจากตอนที่ 1 คัดเลือกจากโฆษณาที่พบจุดมุ่งหมายทางการศึกษาในด้านพุทธิพิสัยปรากฏสูงสุดมาใช้ออกแบบทดสอบแบบเลือกตอบ ปรากฏมีโฆษณาที่เป็นเครื่องมือในการวิจัยจำนวน 10 เรื่อง คือ

1. เรื่อง CIRCULATE
2. เรื่อง นักธุรกิจ
3. เรื่อง สิบล้อ (2535)
4. เรื่อง แก้ว
5. เรื่อง เอดส์ไม่มีทางมาถึงเรา
6. เรื่อง ทารก
7. เรื่อง ลมหายใจ
8. เรื่อง ชื่นครุ
9. เรื่อง ไม่ถึงใจ
10. เรื่อง สิบล้อ

1.2 แบบทดสอบแบบเลือกตอบ

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

2.1 ผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบแบบเลือกตอบ โดยสร้างขึ้นจากโฆษณาที่คัดเลือกเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหาและผลการวิเคราะห์เนื้อหาในตอนต้นที่ 1 โดยโฆษณา 1 เรื่องมีข้อสอบจำนวน 3 ข้อ ข้อที่ 1 ศึกษาด้านรูปแบบการนำเสนอ ข้อที่ 2 ศึกษาด้านเนื้อหาโรคเอดส์ และข้อที่ 3 ศึกษาจุดมุ่งหมายทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัย

เหตุผลที่ศึกษาเฉพาะจุดมุ่งหมายด้านพุทธิพิสัย เนื่องจากพุทธิพิสัยเป็นระดับการเรียนรู้ที่สามารถประเมินผลได้ง่าย และเป็นรูปธรรมมากกว่าด้านจิตพิสัย และทักษะพิสัย ตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยมีความจำเป็นต้องศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาใน 3 ด้าน คือ ด้านรูปแบบการนำเสนอ เนื้อหาโรคเอดส์และจุดมุ่งหมายทางการศึกษาประกอบกัน แบบทดสอบเป็นเครื่องมือวิจัยที่เหมาะสมต่อการนำมาใช้ศึกษาเพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการวิจัย ประกอบกับทฤษฎีจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่กล่าวว่า การพัฒนาการเรียนรู้ไม่ว่าด้านจิตพิสัยหรือทักษะพิสัย ต้องอาศัยพัฒนาการด้านพุทธิพิสัยร่วมด้วยเสมอ ดังนั้นการประเมินเฉพาะด้านพุทธิพิสัยสามารถเชื่อมโยงไปสู่ด้านจิตพิสัยและทักษะพิสัยได้

2.2 นำแบบทดสอบที่ได้ไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องทางภาษา

2.3 นำแบบทดสอบมาแก้ไขปรับปรุง และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง

2.4 นำแบบทดสอบมาแก้ไขปรับปรุงอีกครั้ง จากนั้นนำแบบทดสอบไป Try Out กับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 โรงเรียนอัสสัมชัญผณิขการ ซึ่งมีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง

2.5 นำผลที่ได้จากการทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง และนำมาหาค่าความยาก-ง่าย อ่านง่าย และความเที่ยงตรงของข้อสอบ (รายละเอียดดูในภาคผนวก)

2.6 ได้แบบทดสอบที่สมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ทดสอบจริง

3. ขั้นตอนการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยผณิขการธนบุรี จัดนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 ชั้นปีละ 1 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น จำนวน 114 คน และจัดห้องโสตทัศนศึกษาเพื่อให้ผู้วิจัยทำการฉายวิดีโอทัศน์ประกอบการทำแบบทดสอบ โดยนักศึกษาเข้าทำแบบทดสอบครั้งละระดับชั้น ผู้วิจัยทำการอัดสำเนาสโปดโฆษณาเรื่องละ 3 ครั้ง เพื่อให้นักศึกษาใช้ดูประกอบการทำแบบทดสอบ โดยครั้งที่ 1 ให้นักศึกษาดูภาพรวมของโฆษณา จากนั้นให้นักศึกษาอ่านคำถามในแบบทดสอบ และ ดูโฆษณาครั้งที่ 2 เพื่อตอบคำถาม นักศึกษาดูโฆษณาครั้งที่ 3 เพื่อทบทวนคำตอบ

จากนั้นเก็บรวบรวมแบบทดสอบมาตรวจให้คะแนนเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตรวจแบบทดสอบของนักศึกษาจำนวน 114 คน ผู้วิจัยนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติ ดังนี้

1. หาค่าร้อยละของคะแนนความสนใจที่มีต่อรูปแบบการนำเสนอในแต่ละด้าน
2. หาค่าคะแนนเฉลี่ยจากคะแนนรวมที่นักศึกษาทำได้จากแบบทดสอบ ทั้งด้านเนื้อหา โรคเอดส์และด้านจุดมุ่งหมายทางการศึกษา